

Miksi kannattaa olla edunvalvontajärjestön jäsen?

On tärkeää aika ajoin muistuttaa itselle ja omalle yhteisölleen, mikä merkitys Teatterikeskuksen kaltaiseen edunvalvontajärjestöön kuulumisella on. Usein minulta kysytään, mitä etuja teatteri tai ryhmä saa siitä, että liittyisi Teatterikeskukseen. Luettelen jäsenedut ja ymmärrän samalla, että puhun vain taloudellisesta hyödystä, joka ei ole asian ydin.

Edunvalvonta on ryhmätyötä. Se on tietyn joukon tahdonilmaus. Yhteisöt tai ihmiset ovat yhdessä päättäneet hakea näkyvyyttä toiminnalleen ja olemassaololleen juuri päättäjien ja alan asiantuntijoiden silmissä.

Teattereiden suhde yleisöön on eri asia. Jokainen teatteri markkinoi ja tiedottaa esityksistään ja palveluistaan resurssiensa puitteissa. Teatterikeskus yhteistyötä koordinoivana tahona tarjoaa jäsenpalveluja helpottamaan tuota, mutta palvelut eivät ole järjestön toiminnan ydin. Ne ovat vain yksi yhteistyön muoto.

Yksittäisen teatterin suhde päättäjiin on myös hieman eri asia. Yksittäisen teatterin tulee jatkuvasti pitää yllä keskustelua oman yhteisönsä ja sen tekemän työn merkityksestä alan kokonaisuudessa, sillä taidekentällä, jonka osa se kokee olevansa. Keskustelujen avulla yhteisö pitää huolta siitä, että päättäjillä on toiminnasta kaikki se informaatio, jota tarvitaan turvaamaan edes jollain tasolla oikeudenmukainen päätös tulevista avustuksista tai muista tuista.

Teatterikeskus puolestaan kokoaa koko kenttää koskevaa tietoa kaikesta siitä informaatiosta, jota jäsenet tuottavat eri tavoin, ja tekee siitä johtopäätöksiä moninaisuuden erilaisista päälinoista. Ryhmämuotoisten teattereiden moninaiset rakenteet ja toimintatavat ovat päättäjien silmissä vaikeita hahmottaa, koska yhteisöt eivät usein itse halua sitoa itseään selkeisiin ja rajaaviin toimintaprofileihin. Erityisesti teatteri- ja orkesterilain ulkopuolinen kenttä eli vapaa kenttä on alati muuttuva ja elävä kenttä, joka on täynnä erilaisia tarpeita ja tavoitteita. Jonkinlaisten yleistyksien ja mahdollisimman monia palvelevien laajojen kehitysehdotuksien tekeminen on siksi tärkeämpää kuin usein ymmärretään.

Valtion ja kuntien suunnalta tulee jatkuvasti palautetta siitä miten vaikea on tehdä mitään päätöksiä rahoituslain ulkopuolisen kentän toimintaolosuhteiden parantamiseksi, koska kentältä tulee hyvin pienien eturyhmien viestejä ja moninaista vaatimusta siitä, mitä pitäisi tehdä. Silloin on parempi olla tekemättä mitään, koska ei ole varmuutta ja näkemystä siitä miten päätökset vaikuttavat suureen osaan muuta kenttää. Toiveena on, että rahoituslain ulkopuolinen esittävän taiteen kenttä pystyisi kokoamaan yhdessä ne kehitystarpeet ja –toiveet, jotka yhdistävät lähes kaikkia. Siihen tarvitaan yksi iso ääni, joka vie sitä eteenpäin, ja Teatterikeskus voi toivottavasti tulevaisuudessa olla tuo ääni.

Jotta tämä voisi tapahtua, tarvitaan kuitenkin kentän yhteinen tahto muuttaa asioiden kulkua. Teatterikeskuksen jäsenyys on tuon yhteisen tahdon rakentamista. Teatteri ja ryhmä tulee näkyväksi osaksi kannanottoja ja sitä taidepoliittista strategiaa, jonka avulla asioihin vaikutetaan. Jäsenyys on koko kentän tukemista ja sen toiminnan vahvistamista, ei vain oman yhteisön taloudellisten etujen saavuttamista.

Edunvalvonta on kaksisuuntainen tie. Mitä enemmän itse vaikuttaa järjestön toimintaan, sitä enemmän järjestö tuo eri tilanteissa julki juuri omaa yhteisöä koskevaa tietoa.

Teatterikeskuksen toiminnanjohtaja toimii monen järjestön hallituksessa. Näissä luottamustehtävissä hän välittää tietoa yksittäisistä teattereista ja nostaa esille niiden erityisyyttä. Luottamustehtävästä riippuen sillä voi olla konkreettista hyötyä teatterin toiminnalle tai sitten ei. Monet hankkeet ja projektit

syntyvät juuri yhteistyöstä muiden alan järjestöjen kanssa, ja niiden pohjana käytetään tietoa jäseneteattereista ja niiden toiminnasta. Siksi on tärkeää tietää mikä juuri tiettyssä teatterissa on keskeinen kehitystarve – mihin sitä rahaa, jota toiminnan parantamiseen halutaan, käytettäisiin.

Pienet tai keskisuuret vos-teatterit puolestaan ovat jatkuvasti suurten vos-teattereiden varjossa. Niiden toiminnan erilaiset arvot, muodot ja tavoitteet ovat erilaiset kuin valtaosalla vos-teattereita, ja tämän ymmärtäminen edellyttää jatkuvaa muistuttamista. Taidepoliittisessa ilmastossa, jossa suuri on kaunista ja yleisön tarpeet keskiössä unohtuu se, että teatterikenttä on vuosikymmeniä ollut jakautunut myös suhteessaan taiteeseen ja sen laatuun. Myös yleisöt ovat erilaisia ja etsivät teatterista eri asioita. Edunvalvonta on tämän muistuttamista ja yhteistyötä koko kentän kanssa niin, että yhtenäisyyttä löytyy siltä osin kuin mahdollista.

Tänä päivänä teatterikentästä puhutaan kokonaisuutena erottelematta koko ajan vos-teattereita ja rahoituslain ulkopuolista kenttää. Kymmenen vuotta sitten tämä ei ollut itsestään selvää. Se on yksi konkreettinen osoitus edunvalvonnan merkityksestä ja sen hyväksi tehdystä työstä, jota Teatterikeskus ja sen toiminnanjohtaja ovat tehneet yhteistyökumppaneidensa kanssa.

Teatterikeskus tuottaa tietoa vos-teattereista ja rahoituslain ulkopuolisesta kentästä päättäjille. Tämä helpottaa teattereita pääsemään esittelemään teatterinsa erityispiirteitä. Työtä tehdään koko kentälle erottelematta toimijoita. Hyötyä ei voi mitata rahassa, mutta maksamalla jäsenmaksua Teatterikeskukselle turvaa tämän toiminnan jatkumisen.

Teatterikeskuksen jäseneteatterit saavat ajantasaista tietoa siitä, mitä taidepolitiikassa tapahtuu, mitä uudistuksia on odotettavissa, onko isoja muutoksia luvassa ja millä aikataululla, mitä painotuksia missäkin on, jne. Tietoa analysoidaan myös yhdessä ja toimijat pystyvät näin varautumaan erilaisiin tilanteisiin ja muutoksiin paremmin.

Edunvalvonta edellyttää ammattitaitoa. Sitä ei vain aleta tekemään eli marssita päättäjien luokse ja sanota mitä halutaan. Sekin on taitolaji, joka kehittyy ajan myötä. Sen toteuttamiseen tarvitaan valtava määrä asiantuntijatietoa ja riittävät resurssit työn tekemiseen, erilaisia keinoja, verkostoitumista ja ennen kaikkea yhteistyötä oikeiden tahojen kanssa. Se on siis ryhmätyötä, jossa suuri on kaunista ja paljon on enemmän. Silti monen pienen ääni voi kuulua, jos järjestön rakenteet sen sallivat.

Teatterikeskus muuttuu koko ajan. Vaikuta siihen.

Maaria Kuukorento

toiminnanjohtaja, Teatterikeskus ry